

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi leimaverolain ja leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi leimaverolain arvopapereiden siirtoleimaveroa, saamistodisteiden leimaveroa ja erivapauspäätöksistä suoritettavaa leimaveroa koskevia säännöksiä sekä muutettavaksi takaisinostosopimusten leimaverovapautta koskevan leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä.

Arvopapereiden julkisen kaupankäynnin verovapautta koskeva säännös muutettaisiin vastaamaan arvopaperimarkkinalakiin ehdotetun julkisen kaupankäynnin uutta määrittelyä. Leimaverosta vapaata olisi arvopaperipörssissä tapahtuvan kaupan lisäksi myös arvopaperipörssin järjestämässä muussa julkisessa kaupankäynnissä tapahtuva pörssiarvopapereiden ja markkina-arvopapereiden myynti ja vaihto.

Lainasopimus, jonka vakuutena on Valtiontakuu keskuksen myöntämä takuu tai takaus, ehdotetaan vapautettavaksi leimaverosta siltä pääoman osalta, joka vastaa takauksen vakuutena olevan ja asianmukaisesti leimatun kiinnitetyn panttivelkakirjan pääomaa.

Nykyisin verovapautta sovelletaan vain, jos kiinnitetty panttivelkakirja on itse lainasopimuksen vakuutena.

Lisäksi laista ehdotetaan kumottavaksi erivapauspäätöksistä suoritettavaa leimaveroa koskeva säännös.

Takaisinostosopimusten leimaverovapautta koskevan leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että leimaverovapauden edellyttämää takaisinostosopimusten selvittämistä selvitysyhteisössä koskevaa vaatimusta sovellettaisiin vasta kuluvan vuoden syyskuun alusta lukien.

Leimaverolain muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun laki on hyväksytty ja vahvistettu ja samanaikaisesti arvopaperimarkkinalain muutoksen voimaantulon kanssa. Leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja sitä sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa annettuihin sopimuksiin.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Leimaverolaki

Arvopapereiden myynti ja vaihto

Leimaverolain 55 §:n mukaan leimaveroa on suoritettava vain sellaisista arvopapereiden myynneistä tai vaihdoista, jotka tapahtuvat arvopaperipörssitoiminnan tai arvopape-

rinvälittäjien yhteisön ylläpitämän sopimusmarkkinatoiminnan ulkopuolella. Voimassa olevan arvopaperimarkkinalain (495/89) mukaan arvopaperit jaetaan arvopaperipörssissä, sopimusmarkkinoilla ja muussa julkisessa kaupankäynnissä kaupan kohteena oleviin arvopapereihin. Leimaverosta vapaita ovat arvopaperipörssin välityksellä tapahtuneiden luovutusten lisäksi sopimusmarkkinoilla eli niin sanotulla OTC-listalla olevat arvopape-

rit. Laki tuli voimaan 1 päivänä marraskuuta 1992 (922/92). Tätä ennen oli jo toukokuun 1 päivänä 1992 voimaan tulleella lailla (375/92) luovuttu arvopaperipörssin välityksellä tapahtuneiden arvopapereiden myynnistä ja vaihdosta sekä vakioiduista johdannais-sopimuksista suoritettavasta leimaverosta. Hyväksyessään tämän lain eduskunta edellytti, että hallitus selvittää pikaisesti mahdollisuudet leimaveron poistamiseen tai alentamiseen OTC- ja meklarilistan arvopaperikauppojen osalta.

Siinä vaiheessa kun OTC-listalla olevat arvopaperit vapautettiin leimaverosta, arvopaperimarkkina-ala ei ollut riittäviä säännöksiä meklarilistalla olevien arvopapereiden liikkeeselaskijoiden velvollisuuksista, jotta olisi ollut edellytyksiä vapauttaa meklarilistalla olevat arvopaperit leimaverosta. Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen voimaantulon yhteydessä arvopaperimarkkina-ala muutettiin siten, että myös meklarilistalla olevien arvopapereiden liikkeeselaskijoiden tiedonantovelvollisuutta laajennettiin. Laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994 (740/93). Kun samaan aikaan jo valmisteltiin muutoksia muun muassa arvopaperimarkkina-alaan markkinapaikkoja koskeviin säännöksiin ja kun eräät Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivit edellyttivät muutoksia arvopaperikauppaa koskeviin säännöksiin, leimaverolakia ei ole ollut tarkoituksenmukaista ehdottaa muutettavaksi ennen näitä muutosehdotuksia.

Hallitus on 8 päivänä maaliskuuta 1996 antanut eduskunnalle esityksen laiksi sijoituspalveluyrityksistä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 7/1996 vp), jossa ehdotetaan myös arvopaperimarkkina-ala muuttettavaksi. Ehdotetuilla muutoksilla pannaan osittain täytäntöön neuvoston direktiiviin sijoituspalvelujen tarjoamisesta arvopaperimarkkinoilla (93/22/ETY) sisältyviä vaatimuksia. Keskeisenä ehdotuksena on arvopaperimarkkina-alaan mukaisen arvopapereiden julkisen kaupankäynnin uudelleenmäärittely. Ehdotuksen mukaan arvopapereiden nykyisestä kolmiportaisesta jaottelusta luovuttaisiin, ja arvopaperimarkkinoilla käytävä julkinen kauppa jaettaisiin arvopaperipörssin pörssilistalla käytävään kauppaan (pörssiarvopaperi) ja muuhun ostajien ja myyjien yhteen-saattamiseksi ammattimaisesti järjestettyyn kaupankäyntiin, jolle on vahvistettu säännöt (markkina-arvopaperi).

Arvopaperipörssin toimintaa koskevaa

säännöstä on ehdotettu muutettavaksi myös siten, että arvopaperipörssi saisi arvopaperipörssitoiminnan lisäksi järjestää muuta julkista kaupankäyntiä. Arvopaperipörssissä tällaisen menettelyn piiriin otettuja arvopapereita ei kuitenkaan katsottaisi pörssiarvopapereiksi, vaan pörssiarvopaperina pidettäisiin ainoastaan pörssilistalle otettua arvopaperia. Muutoin kuin pörssilistalla arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit olisivat markkina-arvopapereita. Nykyisin OTC- ja meklarilistalla olevia arvopapereita ei olisi estettä ottaa pörssilistoilta eikä myöskään arvopaperipörssin ylläpitämisen muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Toisaalta OTC- ja meklarilistoja nykyisin ylläpitävä Arvopaperivälittäjien yhdistys ry on sopinut luovuttavansa näille listoille otetuilla arvopapereilla käytävän kaupan järjestämisen Helsingin Arvopaperipörssi Oy:lle sen jälkeen, kun arvopaperimarkkina-alaan muutos on tullut voimaan. Ehdotus merkitsisi, että lain voimaantuloa seuraavan siirtymäkauden jälkeen Arvopaperivälittäjien yhdistyksen järjestämä kauppa ei enää olisi leimaverosta vapaa.

Arvopaperimarkkina-alaan muuttamista koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan arvopaperipörssin oikeus järjestää julkista kaupankäyntiä myös markkina-arvopapereilla merkitsisi mahdollisuutta käydä kauppaa nykyisiä pörssiyhtiöitä pienempien yritysten arvopapereilla. Keskisuurten yritysten mahdollisuudet yleisöltä tapahtuvaan varainhankintaan paranisivat, millä odotetaan olevan myönteisiä vaikutuksia investointikysyntään ja työllisyyteen. Kun arvopaperimarkkina-ala ei enää tehdä rajanvetoa OTC-listalla ja meklarilistalla olevien arvopapereiden ja niiden liikkeeselaskijoiden tiedonantovelvollisuuden välillä ja kun meklarilistalla olevien arvopapereiden kauppa on muita arvopapereita vastaavan sääntelyn piirissä, ei ole estettä sille, että leimaverovapaus laajennetaan myös sellaiseen markkina-arvopapereiden myyntiin tai vaihtoon, joka tapahtuu arvopaperipörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Arvopaperimarkkina-alaan mukaan arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava kaikista pörssi- tai markkina-arvopapereilla tekemistään kaupoista joko arvopaperipörssille tai muulle laissa mainitulle yhteisölle tai viranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä myös pörssin ulkopuolella tehdyistä kaupoista. Ehdotetussa 55 §:n 2 momentissa tarkoitettuna leimaverosta vapaana

arvopaperien myyntinä tai vaihtona pidettäisiin kauppvoja, jotka olisi kirjattu arvopaperipörssin kaupankäyntijärjestelmään heti tai viimeistään ennen seuraavan pörssipäivän jatkuvan kaupankäynnin alkamista. Ehdotus merkitsisi, että niin sanottu jälkipörssikauppa olisi leimaverosta vapaata. Jälkipörssikaupalla Helsingin Arvopaperipörssi Oy:ssä tarkoitetaan pörssivälittäjän pörssin kaupankäyntijärjestelmään kirjaamaa kauppaa. Jälkipörssikaupan kirjaus tehdään jatkuvan kaupankäynnin jälkeen ennen seuraavan pörssipäivän jatkuvan kaupankäynnin alkamista. Tarve jälkipörssikauppaan johtuu ensi sijassa kasvaneesta kansainvälisestä arvopaperikaupasta sekä Suomen, Länsi-Euroopan ja Pohjois-Amerikan finanssikeskusten välisestä aikaerosta. Jälkipörssikaupasta ei ole nykyisin suoritettu leimaveroa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan leimaverolain 55 § muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentissa olisi säädetty arvopaperien myynnistä tai vaihdosta suoritettavasta 1,6 prosentin leimaverosta. Pykälän 2 momentissa olisi säädetty leimaverosta vapaaksi arvopaperipörssissä tai arvopaperipörssin järjestämässä muussa julkisessa kaupassa tapahtuva pörssiarvopapereiden tai markkina-arvopapereiden myynti ja vaihto.

Lain 85 §:n 1 momentissa on säännökset velvollisuudesta laatia leimaverolaskelma ja 87 §:n 1 momentissa säännös velvollisuudesta näyttää laskelma lääninverovirastolle. Lainkohtiin ehdotetaan tehtäväksi 55 §:ään ehdotettua muutosta vastaavat muutokset. Arvopaperimarkkina-alaista on ehdotettu poistettavaksi huutokauppanenettely arvopaperipörssin toimintamuotona, joten myös 85 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta huutokaupasta ja huutokaupantoinnista.

Valtiontakaukeskuksen takaamat luotot

Valtiontakaukeskus, jäljempänä Takuukeskus, harjoittaa rahoitustoimintaa myöntämällä takuita ja takauksia sekä suorittamalla ensi sijassa pienten ja keskisuurten yritysten riskirahoituksen saatavuutta parantavia tehtäviä. Takuukeskus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan ja sen hoidossa on valtiontakaurahasto. Takuukeskukseen keskeiset tehtävät ovat viennin edistäminen sekä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten parantaminen. Näitä tehtäviä se hoitaa tarjoamalla yrityksille ja

rahoittajille vientitakuita ja valtiontakauksia.

Vientitakuulla yritys tai rahoittaja voi suojautua vientikauppaan liittyvältä luottoriskiltä ja parantaa viennin rahoitusmahdollisuuksia. Vientitakuilla voi kattaa kaupallisia eli ostajasta johtuvia riskejä ja poliittisia eli ostajan maasta johtuvia riskejä.

Valtiontakauksia voivat käyttää pienet ja keskisuuret yritykset investointien ja käyttöpääoman rahoituksessa. Valtiontakaukeskusta koskevan lain (111/89) 4 §:n mukaan Takuukeskukseen on pyrittävä toiminnassaan siihen, että sen menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan tuloilla. Toiminnan tappioita katetaan sen tuloilla, ja toiminnasta aiheutuvaa tappionvaaraa hallitaan ja minimoidaan riskien arvioinnilla ja seurannalla. Riskien minimoimiseksi Takuukeskus edellyttää vastuulleen vakuudet, joista saatavat realisointitulot ovat osa toiminnan tuottoja. Vakuudet voidaan ottaa Takuukeskukseen takaaman rahoitusinstrumentin, esimerkiksi rahoituslaitoksen kotimaiselle yritykselle antaman luoton, vakuudeksi. Tällöin vakuuksia hallinnoi ja niiden sitovuudesta vastaa vientitakuun tai valtiontakauksen edunsaaja, esimerkiksi pankki. Tämä on nykyisin vallitseva käytäntö valtaosassa tapauksista. Vakuudet voivat olla myös vientitakuun tai valtiontakauksen vastavakuutena, jolloin vastuu vakuuksista on Takuukeskuksella.

Leimaverolain 45 §:n mukaan velkakirjasta on kiinnitystä haettaessa suoritettava leimaveroa 1,5 prosenttia pääomamäärästä. Leimaverolain 47 §:n mukaan on velkakirjasta, kun se annetaan lainkohdassa mainitulle lainausliikkeen harjoittajalle, suoritettava leimaveroa 1,5 prosenttia pääomasta, enintään 9 kuukaudeksi tehdystä velkakirjasta kuitenkin 1,5 prosenttia vuodessa. Jotta samasta velkasuhteesta ei olisi suoritettava leimaveroa kahdesti, lain 48 §:ssä on leimaverosta vapautettu lainasopimus, jonka vakuutena on kiinnitetty ja säädettyyn määrään leimattu haltijavelkakirja. Varsinaista velkasuhdetta ilmaiseva niin sanottu käärevelkakirja on vapaa leimaverosta siltä pääoman osalta, joka vastaa kiinnitetyn panttivelkakirjan pääomaa.

Leimaverolain 48 § ei vapauta velvollisuudesta suorittaa leimaveroa käärevelkakirjasta, jos kiinnitetty panttivelkakirja annetaan luoton myöntäneen luottolaitoksen sijasta lainan takaajalle, esimerkiksi Takuukeskukselle, sen myöntämän takauksen vakuudeksi. Myös tilanteissa, joissa panttivelkakirja on ollut

pankin hallussa ja Takuukeskus on osallistunut rahoitusjärjestelyyn takaajana, on saattanut esiintyä epäselvyyttä siitä, onko pantti-velkakirja käärevelkakirjan vakuutena leimaverolain 48 §:n tarkoittamassa mielessä. Yritys, joka käyttää investointinsa tai vientinsä vakuutena kiinteistö- ja yrityskiinnitysten lisäksi Takuukeskuksen takuuta tai takausta, saattaa näin ollen joutua suorittamaan leimaveron kahteen kertaan.

Ei ole tarkoituksenmukaista, että Takuukeskuksen osallistuminen pienten ja keskisuurten yritysten rahoittamiseen lisäisi näiden yritysten rahoituksen verokustannuksia verrattuna siihen, että rahoitus järjestettäisiin ilman Takuukeskuksen myötävaikutusta. Pienten ja keskisuurten yritysten investointeja rajoittaa nykytilanteessa vakuuksien riittävyys. Takuukeskuksen takuiden ja takausten käytön edistäminen yhtenä vakuusmuotona parantaa osaltaan pienten ja keskisuurten yritysten investointihalukkuutta ja siten niiden työllistämismahdollisuuksia. Valtioneuvoston 19 päivänä lokakuuta 1995 tekemään periaatepäätökseen Suomen työllisyysohjelman edellyttämistä toimenpiteistä sisältyy kohta, jonka mukaan leimaverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiontakuukeskuksen antama takuu tai takaus ei johtaisi kaksinkertaiseen leimaverotukseen.

Edellä esitetyistä syistä ehdotetaan leimaverolakiin otettavaksi uusi 50 f §, jonka mukaan 48 §:n mukaista vapautta leimaverosta sovellettaisiin lainasopimukseen, jonka vakuutena on Valtiontakuukeskuksen myöntämä takuu tai takaus, jos kiinnitetty ja 45 §:ssä säädettyyn määrään leimattu velkakirja on lainan tai siihen liittyvän vakuusjärjestelyn vakuutena. Tuollainen lainasopimus olisi 48 §:n nojalla verosta vapaa siltä pääoman osalta, joka suuruudeltaan vastaa kiinnitetyn velkakirjan pääomaa. Merkitystä ei olisi sillä, onko kiinnitetty velkakirja luoton myöntäjän vai Valtiontakuukeskuksen hallussa.

Erivapauspäätökset

Vuoden 1994 alusta voimaan tulleella leimaverolain muutoksella (1080/93) kumottiin toimituskirjoista sivuluvun mukaan perittävää leimaveroa koskevat säännökset, sillä tarkoituksena oli, että viranomaisten antamista toimituskirjoista peritään leimaveron sijasta valtion maksuperustelain (150/92) mukaan määräytyviä maksuja. Kiinteämää-

räinen leimaveron jäi perittäväksi vain sellaisista päätöksistä, joihin sisältyy verotuksen kohteeksi soveltuva varallisuusarvoinen etuus. Leimaveron on leimaverolain 10 §:n mukaan suoritettava enää apteekkiluvusta, arvonimistä, eräistä kaivostoimintaa ja sähkölaitostoimintaa koskevista luvista sekä päätöksestä, jolla myönnetään erivapaus asetuksella säädetyistä kelpoisuusehdoista valtion virkaan tai toimeen.

Valtion maksuperustelain alkuperäinen soveltamisala ei koskenut tasavallan presidenttiä eikä valtioneuvostoa, sillä lakiin ei sisällynyt toimivaltasäännöksiä. Pääosa tästä päätöksenteosta onkin yleistä talouden hallinnon hoitoa eikä siten maksujen periminen näistä päätöksistä olisi tarkoituksenmukaista. Yleisistunnossa tehdään kuitenkin myös sellaisia päätöksiä, joiden maksullisuutta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Eräissä asioissa taas on päätösvalta porrastettu siten, että samoja asioita käsitellään sekä ministeriössä että valtioneuvoston yleisistunnossa. Valtion maksuperustelakia muutettiin 1 päivänä kesäkuuta 1994 annetulla lailla (348/94) siten, että sitä voidaan soveltaa myös tasavallan presidentin valtioneuvostossa ja valtioneuvoston yleisistunnossaan tekemiin päätöksiin. Lakiin lisätyn säännöksen mukaan tasavallan presidentin ja valtioneuvoston yleisistunnon antamien päätösten maksuista säädetään asetuksella. Asetuksella onkin säädetty muun muassa tasavallan presidentin valtioneuvostossa tekemien kansalaisuushakemusta koskevien päätösten maksuista ja valtioneuvoston yleisistunnossa tehtävien aseiden vientilupia koskevista maksuista.

Samanaikaisesti leimaverolain toimituskirjaleimaveron koskevien säännösten muutosten kanssa muutettiin myös valtioneuvoston toimivaltasäännöksiä siten, että valtioneuvosto myöntää yleisistunnossaan erivapauden ainoastaan niihin virkoihin, joihin joko tasavallan presidentti tai valtioneuvosto yleisistunnossaan nimittää. Näin ollen myös ministeriöissä käsitellään erivapauspäätöksiä. Ministeriöiden valtion maksuperustelain nojalla antamien päätösten mukaan erivapauspäätöksistä, olivatpa ne myönteisiä tai kielteisiä, peritään 1 000 markan maksu. Myöskään säännös erivapauspäätöksistä suoritettavasta leimaverosta ei sanamuodoltaan vastaa enää voimassa olevaa lainsäädäntöä. Epäkohtana on myös pidettävä sitä, että ministeriön antaman päätöksen mukaan myös päätöksistä,

joilla ei myönnetä erivapautta, on suoritettava 1 000 markan maksu. Leimavero sen sijaan on suoritettava ainoastaan sellaisesta valtioneuvoston antamasta päätöksestä, jolla erivapaus myönnetään. Asian käsittelyyn kuluu sama aika riippumatta siitä, onko päätös kielteinen vai myönteinen, joten maksun perimiselle on peruste. Leimavero, kun kysymyksessä on vero, taas tulee perittäväksi vain myönteisistä päätöksistä. Kun tällainen tilanne ei ole oikeudenmukainen, ehdotetaan leimaverolain 10 §:n erivapauspäätöksistä suoritettavaa leimaveroa koskeva nimike kumottavaksi. Kun valtion maksuperustelain mukaan tasavallan presidentin tai valtioneuvoston yleisistunnon tekemistä päätöksistä perittävistä maksuista säädetään asetuksella, tulisi näihin asetuksiin ottaa säännös myös erivapauspäätöksistä perittävästä maksusta.

1.2. Leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös

Leimaverolakiin lisättiin 1 päivänä tammi-kuuta 1996 voimaan tulleella lailla leimaverolain muuttamisesta (1536/95) uusi 47 b §, jolla vapautettiin leimaverosta takaisinostosopimukset, jotka koskevat yleisön merkittäväksi tarjottua joukkovelkakirjalainaa taikka Suomen valtion, suomalaisen kunnan, vakuutuslaitoksen tai arvopaperinvälittäjän liikkeeseen laskemaa joukkovelkakirjalainaan rinnastuvaa velallisen sitoumusta. Verovapautta sovelletaan sopimukseen, joka on tehty pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun markkinatakaajan kanssa ja joka selvitetään 1 momentin 3 kohdan mukaisesti selvitysyhteisössä. Rahoitustarkastus hyväksyy momentin 4 kohdan mukaan verosta vapaiden sopimusten ehdot.

Säännöksen tarkoituksena oli poistaa epävarmuus pääomamarkkinoiden toiminnan kannalta keskeisimpien takaisinostosopimusten leimaverokohtelusta. Tulkintaepävarmuus oli syntynyt rahoitustarkastuksen annettua luottolaitoksille ja arvopaperinvälitysliikkeille uudet tilinpäätösmääräykset, joissa takaisinostosopimukset luokitellaan vakuudelliseksi luotonannoksi. Tilinpäätösmääräykset synnyttivät markkinoilla epäselvyyttä takaisinostosopimusten suhteesta saamistodisteiden leimaverotukseen. Leimaverolain 47 §:n mukaan lainasopimuksesta on suoritettava leimaveroa, kun se annetaan luottolaitokselle tai muulle lainkohdassa mainitulle

lainausliikkeen harjoittajalle.

Voimaantulosäännöksensä mukaan 47 b §:n 1 momentin 3 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta sopimukseen, joka on annettu kolmen kuukauden aikana lain voimaantulon jälkeen. Voimaantulosäännöksen tarkoituksena oli turvata riittävä siirtymäaika, jonka kuluessa sopimusten kohteeksi aiottu velkakirjat voitaisiin siirtää arvo-osuusjärjestelmään. Takaisinostosopimusten keskitetty selvittäminen 3 kohdan mukaisesti selvitysyhteisössä edellyttää käytännössä sitä, että takaisinostosopimusten kohteena olevat velkakirjat ovat arvo-osuusmuodossa. Tärkeimmät takaisinostosopimusten kohteena olevat velkakirjat, valtion viitelainat, on aiemmin laskettu liikkeeseen paperimuodossa, ja niiden liittäminen arvo-osuusjärjestelmään on tullut mahdolliseksi vasta arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1386/95) tultua voimaan 15 päivänä joulukuuta 1995. Kolmen kuukauden siirtymäaika on osoittautunut riittämättömäksi. Takaisinostosopimusten kohteeksi soveltuvia velkakirjoja ei ole ehditty siirtää arvo-osuusjärjestelmään toimivan kaupankäynnin kannalta riittävää määrää. Tämä on eräissä tapauksissa johtanut takaisinostosopimuksilla käydystä kaupasta pidättäytymiseen. Valtiokonttorin ja markkinaosapuolten välillä käydyt keskustelut keskeisten takaisinostosopimusten kohteena olevien arvopapereiden, valtion viitelainojen, liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään on saatu päätökseen kuluvan kevään aikana. Viitelainat on tarkoitus liittää arvo-osuusjärjestelmään kuluvan vuoden elokuun loppuun mennessä.

Kaupankäynnin jatkumisen turvaamiseksi ehdotetaan leimaverolain 47 b §:n voimaantulosäännöstä muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentin 3 kohtaa ei sovelleta sopimukseen, joka on tehty kahdeksan kuukauden aikana lain voimaantulon jälkeen. Muutos koskisi myös sopimuksia, jotka on tehty nykyisen voimaantulosäännöksen mukaisen määräajan päättymisen ja tämän lain voimaantulon välisenä aikana ja olisi siten verovelvollisten eduksi takautuva.

2. Taloudelliset vaikutukset

Meklarilistalla olevien arvopapereiden luovutuksista on kertynyt leimaveroa noin 10–15 miljoonaa markkaa vuodessa. Erivapauspäätöksiä, joista on perittävä leimaveroa, annetaan muutama vuodessa. Vastaava määrä

tulisi periä valtiolle maksuperustelain mukaisina maksuina sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Valtiontakuu keskuksen takaamien lainojen verovapautta koskeva muutos alentaa Valtiontakuu keskuksen arvioiden mukaan leimaveron vuosittaista tuottoa 5—10 miljoonalla markalla. Muutoksen taloudelliset vaikutukset riippuvat takuiden ja takausten kysynnän lisäksi siitä, kuinka paljon yritykset voivat tarjota vakuudeksi uusia kiinnevakuuksia, joilla voidaan arvioida olevan vakuusarvoa.

Muilta osin ehdotuksilla ei ole mainittavaa vaikutusta veron tuottoon.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy siltä osin kuin se koskee arvopapereiden siirtoleimaveroa edellä mainittuun hallituksen esitykseen laiksi sijoituspalveluyrityksistä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Leimaverolain 50 f §:ää sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen annettuihin lainasopimuksiin ja 55 §:ää, 85 §:n 1 momenttia ja 87 §:n 1 momenttia lain voimaantulon jälkeen tapahtuneisiin arvopapereiden luovutuksiin. Leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamista koskevaa lakia sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa annettuihin sopimuksiin.

Arvopaperimarkkinalain muutosta koskevan voimaantulosäännöksen mukaan julkista kaupankäyntiä järjestävän yhteisön, jolle rahoitustarkastus on vahvistanut säännöt, on kolmen kuukauden kuluttua lain voimaantulosta annettava säännöt ministeriön vahvistettavaksi tai lopetettava muun julkisen kaupankäynnin järjestäminen. Leimaverolain voimaantulosäännöksessä ehdotetaan, että OTC-listan arvopapereita koskeva leimaverovapaus lakkaisi kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 10 §:n *Päätöstä* koskevan nimikkeen 1 kohta,

sellaisena kuin se on 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1080/93),

muutetaan 55 §, 85 §:n 1 momentti ja 87 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 55 § 16 päivänä lokakuuta 1992 annetussa laissa (922/92), 85 §:n 1 momentti mainitussa 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa ja 87 §:n 1 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1564/95), ja

lisätään lakiin uusi 50 f § seuraavasti:

50 f §

Mitä 48 §:ssä säädetään, sovelletaan myös saamistodistukseen, jonka vakuutena on Valtiontakuu keskuksen myöntämä takuu tai takaus, jos lainan tai siihen liittyvän vakuusjärjestelyn vakuutena on kiinnitetty ja 45 §:ssä säädettyyn määrään leimattu velkiraja.

55 §

Arvopapereita myytäessä tai vaihdettaessa on suoritettava leimaveroa 1,6 prosenttia kauppahinnasta tai vaihtoarvosta.

Leimaveroa ei ole kuitenkaan suoritettava myytäessä tai vaihdettaessa pörssi-arvopapereita tai markkina-arvopapereita arvopaperipörssissä arvopaperimarkkinalain (495/89) 1

luvun 3 §:ssä tarkoitetussa julkisessa kaupassa.

85 §

Kun arvopapereita myydään tai vaihdetaan muutoin kuin 55 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ja jos molemmat sopimuksentekijät ovat arvopaperikauppiaita, kumpaisenkin on laadittava luovutuksesta laskelma, josta on suoritettava leimaveroa puolet 55 §:n 1 momentissa säädetystä määrästä. Jos toinen sopimuksentekijä on arvopaperikauppias tai jos luovutus tapahtuu kolmannen henkilön välityksellä, arvopaperikauppiaan tai välittäjän, mutta muuten arvopapereita myytäessä myyjän ja vaihdettaessa jommankumman sopimuksentekijöistä on laadittava luovutuksesta laskelma. Sen, joka on velvollinen laatimaan laskelman, on huolehdittava laskelman mukaisen leimaveron suorittamisesta.

87 §

Jokainen, joka on ollut sopimuksentekijänä myytäessä tai vaihdettaessa arvopapereita

muutoin kuin 55 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, on velvollinen kahden kuukauden kuluessa myynnin tai vaihdon tapahtumisesta näyttämään asianomaiselle lääninverovirastolle 85 §:n 1 tai 2 momentissa mainitun laskelman. Kahden kuukauden määräaika luetaan kuitenkin omistusoikeuden siirtymisestä, kun asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet siirretään uudelle omistajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1996.

Lakia sovelletaan päätöksiin, lainasopimuksiin ja arvopapereiden luovutuksiin, jotka on tehty, annettu tai tapahtuneet lain voimaantulon jälkeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen leimaverolain 55 §:n 1 momentin mukainen arvopaperinvälittäjien yhteisön ylläpitämällä listalla olevien sopimusmarkkina-arvopapereiden leimaverovapaus lakkaa kuuden kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki**leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun leimaverolain muuttamisesta annetun lain (1536/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

_____ on annettu kahdeksan kuukauden aikana lain voimaantulon jälkeen.
Tämän lain 47 b §:n 1 momentin 3 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta sopimuksiin, jotka

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Aho*

1.

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 10 §:n *Päätöstä* koskevan nimikkeen 1 kohta,
 sellaisena kuin se on 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1080/93),
muutetaan 55 §, 85 §:n 1 momentti ja 87 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 55 § 16 päivänä lokakuuta 1992 annetussa laissa (922/92), 85 §:n 1 momentti mainitussa 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa ja 87 §:n 1 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1564/95), ja
lisätään lakiin uusi 50 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Seuraavista toimituskirjoista on suoritettava leimaveroa seuraavin määrin:

Päätös, jolla myönnetään:

 1) *erivapaus* asetuksella säädetystä kelpoisuusehdoista valtion virkaan tai toimeen, 1 000 markkaa;

 (1 kohta kumotaan)

50 f §

Mitä 48 §:ssä säädetään, sovelletaan myös saamistodisteseen, jonka vakuutena on Valtiontakuu keskuksen myöntämä takuu tai takaus, jos lainan tai siihen liittyvän vakuusjärjestelyn vakuutena on kiinnitetty ja 45 §:ssä säädettyyn määrään leimattu velkakirja.

55 §

Myytäessä tai vaihdettaessa arvopapereita arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun arvopaperipörssitoiminnan tai 3 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun arvopaperinvälittäjien yhteisön ylläpitämän sopimusmarkkinatoiminnan ulkopuolella leimaveroa on suoritettava 1,6 prosenttia kauppahinnasta tai vaihtoarvosta.

55 §

Arvopapereita myytäessä tai vaihdettaessa on suoritettava leimaveroa 1,6 prosenttia kauppahinnasta tai vaihtoarvosta.

Leimaveroa ei ole kuitenkaan suoritettava myytäessä tai vaihdettaessa pörssi-arvopapereita tai markkina-arvopapereita arvopaperipörssissä arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa julkisessa kaupassa.

85 §

Kun arvopaperien myynti tai vaihto tapahtuu arvopaperipörssitoiminnan tai arvopaperinvälittäjien yhteisön ylläpitämän sopimus-

85 §

Kun arvopapereita myydään tai vaihdetaan muutoin kuin 55 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ja jos molemmat sopimuksen-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

markkinatoiminnan ulkopuolella, on, jos molemmat sopimuksentekijät ovat arvopaperikauppiaita, kumpaisenkin laadittava luovutuksesta laskelma, josta on suoritettava leimaveroa puolet 55 §:n 1 momentissa säädetystä määrästä. Muissa tapauksissa on, jos toinen sopimuksentekijä on arvopaperikauppias taikka jos luovutus tapahtuu huutokaupalla joko pörssi-huoneistossa tai muualla taikka muuten kolmannen henkilön välityksellä, arvopaperikauppiaan, huutokaupantointajan tai välittäjän, mutta muuten arvopapereita myytessä myyjän ja vaihdettaessa jommankumman sopimuksentekijöistä laadittava luovutuksesta laskelma. Sen, joka on velvollinen laatimaan laskelman, on huolehdittava laskelman mukaisen leimaveron suorittamisesta 55 §:ssä tarkoitetun määräisenä.

tekijät ovat arvopaperikauppiaita, kumpaisenkin on laadittava luovutuksesta laskelma, josta on suoritettava leimaveroa puolet 55 §:n 1 momentissa säädetystä määrästä. Jos toinen sopimuksentekijä on arvopaperikauppias tai jos luovutus tapahtuu kolmannen henkilön välityksellä, arvopaperikauppiaan tai välittäjän, mutta muuten arvopapereita myytessä myyjän ja vaihdettaessa jommankumman sopimuksentekijöistä on laadittava luovutuksesta laskelma. Sen, joka on velvollinen laatimaan laskelman, on huolehdittava laskelman mukaisen leimaveron suorittamisesta.

87 §

Jokainen, joka arvopaperien myynnin tai vaihdon tapahtuessa arvopaperipörssitoiminnan tai arvopaperinvälittäjien yhteisön ylläpitämän sopimusmarkkinatoiminnan ulkopuolella on ollut sopimuksen tekijänä, on velvollinen kahden kuukauden kuluessa myynnin tai vaihdon tapahtumisesta näyttämään asianomaiselle lääninverovirastolle 85 §:n 1 tai 2 momentissa mainitun laskelman. Kahden kuukauden määräaika luetaan kuitenkin omistusoikeuden siirtymisestä, kun asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet siirretään uudelle omistajalle.

Jokainen, joka on ollut sopimuksentekijänä myytessä tai vaihdettaessa arvopapereita muutoin kuin 55 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, on velvollinen kahden kuukauden kuluessa myynnin tai vaihdon tapahtumisesta näyttämään asianomaiselle lääninverovirastolle 85 §:n 1 tai 2 momentissa mainitun laskelman. Kahden kuukauden määräaika luetaan kuitenkin omistusoikeuden siirtymisestä, kun asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet siirretään uudelle omistajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 1996.

Lakia sovelletaan päätöksiin, lainasopimuksiin ja arvopapereiden luovutuksiin, jotka on tehty, annettu tai tapahtuneet lain voimaantulon jälkeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen leimaverolain 55 §:n 1 momentin mukainen arvopaperinvälittäjien yhteisön ylläpitämällä listalla olevien sopimusmarkkina-arvopaperien leimaverovapaus lakkaa kuuden kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***2.****Laki****leimaverolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun leimaverolain muuttamisesta annetun lain (1536/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Tämän lain 47 b §:n 1 momentin 3 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta sopimuksiin, jotka on annettu kolmen kuukauden aikana lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 47 b §:n 1 momentin 3 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta sopimuksiin, jotka on annettu *kahdeksan* kuukauden aikana lain voimaantulon jälkeen.
